

President Gauck houdt 5 mei-lezing in Nederland

Nieuwe president spreekt zijn hele leven al over vrijheid

[Achtergrond](#) - 29 maart 2012

De nieuwe Duitse president Joachim Gauck houdt op Bevrijdingsdag de 5 mei-lezing in Breda. Gaucks voorganger Christian Wulff zou de lezing houden, maar die trad in februari af. De nationale viering van de bevrijding dit jaar staat in het teken van 'vrijheid geef je door'. Vrijheid is het levensthema van Gauck.

Het waren spannende weken voor het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Vorig najaar maakte het Comité bekend dat de Duitse president Christian Wulff de 5 mei-lezing zou houden. Duitsland bekleedt "een belangrijke positie in Europa" en "levert een bijdrage aan stabiliteit, veiligheid en vrijheid in de wereld". Bovendien "werken Nederland en Duitsland intensief samen op vele vlakken", legde het comité de keuze voor de spreker uit Duitsland uit.

Toen barstte in december 2011 de kredietaffaire rond president Wulff los. Een onwelkome ontwikkeling voor het Nationaal Comité 4 en 5 mei, temeer daar de affaire twee maanden duurde. Al die tijd was onduidelijk of Wulff zou aanblijven en dan als beschadigd president in Nederland over vrijheid zou komen spreken, of dat hij toch zou aftreden en wat dat dan voor gevolgen voor de lezing zou hebben. Toen Wulff op 17 februari aftrad, kon het Comité niet veel anders dan afwachten wie hem zou opvolgen. Wulff kwam in ieder geval niet want de uitnodiging was een functionele, geen persoonlijke, liet het Comité weten.

Er was dit jaar nauwelijks discussie over het feit dat de Duitse president de 5 mei-lezing zou houden. Twee jaar geleden maakte de vraag of de Duitse ambassadeur op 4 mei bij de dodenherdenking in Amsterdam mocht zijn, juist veel tongen los. De dodenherdenking op de Dam heeft een nationaal karakter, aldus het Comité, en daarom zijn er geen buitenlandse vertegenwoordigers bij aanwezig. Bevrijdingsdag 5 mei staat daarentegen al jaren in het teken van 'vrijheid wereldwijd'.

Gauck over vrijheid

Nu heeft Wulffs opvolger Gauck - nog geen week in functie - de uitnodiging aangenomen. Het Comité is daar "bijzonder verheugd" over. Een passender spreker voor het thema 'vrijheid geef je door' is nauwelijks denkbaar. De voormalige Oost-Duitse dominee spreekt zijn hele leven al over vrijheid.

Bij een lezing in Den Haag in 2010 vertelde hij over de vreedzame revolutie in de DDR in 1989 en hield hij een hartstochtelijk betoog voor vrijheid. "Het kan zijn dat de vrijheid in de komende jaren aan glans verliest. Maar dit blijf ik me altijd herinneren: we hebben vurig verlangd naar de vrijheid, we hebben het heersende systeem omver geworpen en de vrijheid heeft ons niet in de steek gelaten. Het kan niet anders: voor mij blijft de vrijheid altijd stralen."

Toch is er ook kritiek op zijn opvattingen over vrijheid. Een aantal voormalige kopstukken uit de oppositiebewegingen van de DDR publiceerden vlak voor Gaucks verkiezing tot president de verklaring 'Freiheit, die wir meinen'. Daarin zeggen ze dat Gauck een te beperkt idee van vrijheid heeft en dat hij de moderne, industriële samenleving te weinig bekritiseert. Tot de ondertekenaars horen bekende namen als predikant Friedrich Schorlemmer en mede-oprichter van oppositiebeweging Neues Forum Sebastian Pflugbeil.

Stasi

Gauck werd op 18 maart met een ongekend grote meerderheid van 991 van de 1232 stemmen tot president gekozen. Zijn kandidatuur werd gesteund door regeringspartijen CDU, CSU en FDP en oppositiepartijen SPD en Groenen. Gauck geldt als liberaal, integer en menselijk. Hij is een uitstekend spreker die veel mensen weet te raken. Bij veel Oost-Duitsers is hij geliefd vanwege zijn rol in de vreedzame revolutie van 1989 in de DDR. Hij maakte deel uit van de burgerrechtenbeweging Neues Forum in Rostock. In 1990 kwam hij in het eerste vrij gekozen parlement van de DDR en was hij betrokken bij de oprichting van de instantie die de archieven van de Oost-Duitse geheime dienst, de Stasi, beheert. Tien jaar lang was hij de beheerder van het Stasi-archief, dat al snel de Gauck-Behörde werd genoemd.

De 5 mei-lezing ter gelegenheid van de nationale viering van de bevrijding fungeert als bron van inspiratie voor en een verdieping van het debat over vrijheid. De lezing is een moment van bezinning op de kwetsbaarheid van de vrijheid, in Nederland en daarbuiten, aldus het Nationaal Comité 4 en 5 mei. De eerste 5 mei-lezing werd in 1995 gehouden door koningin Beatrix. Daarna spraken o.a. de ambassadeurs van Zuid-Afrika en de Verenigde Staten en in 2011 voormalig NAVO-secretaris-generaal Jaap de Hoop Scheffer

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/150/president-gauck-houdt-5-mei-lezing-in-nederland>